

28 Νοεμβρίου 2013

Γ. Τροχόπουλος: Δυστυχώς δεν σχεδιάσαμε να πεθάνει το παλιό και να γεννηθεί το καινούργιο

/ [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#) / [Πολυμέσα - Multimedia](#)

Ο γενικός διευθυντής του Κέντρου Πολιτισμού του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος μάς ξεναγεί στο εργοτάξιο του Φαλήρου.

Για να αντιληφθούμε την ουσία και το πραγματικό μέγεθος ορισμένων προσώπων και καταστάσεων θα πρέπει να τα προσεγγίσουμε χωρίς προσηματισμένη ιδέα και

άποψη. Έτσι συναντήσαμε τον κ. **Γιάννη Τροχόπουλο**, γενικό διευθυντή του Κέντρου Πολιτισμού του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ), και είδαμε το έργο που κατασκευάζεται στο Δέλτα Φαλήρου από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Είναι μια απρόσμενη κατάσταση για την Ελλάδα: ένα εργοτάξιο 170.000 τ.μ. όπου κατασκευάζονται ταυτόχρονα τα νέα κτίρια για την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος και την Εθνική Λυρική Σκηνή και δημιουργείται ένα πρωτοποριακό βιοκλιματικό πάρκο.

Είναι μια απρόσμενη εικόνα για την Ελλάδα: επτακόσιοι εργάτες που δουλεύουν όλοι, χωρίς εξαίρεση, με σταθερό και έντονο ρυθμό. *«Τώρα εργάζονται 700 άνθρωποι, στις αρχές του 2014 θα διπλασιαστούν και ως το καλοκαίρι θα εργάζονται 2.000, αφού τα κτίρια αρχίζουν να διαμορφώνονται και θα χρειαστούν πολλές ειδικότητες».*

Για ποιο από τα έργα που κατασκευάζονται εδώ έχετε τη μεγαλύτερη αγωνία να το δείτε στην τελική μορφή του;

«Δεν έχω καμία αγωνία να δω τελικά διαμορφωμένη τη Βιβλιοθήκη, τη Λυρική Σκηνή ή το Πάρκο. Αγωνιώ για το πώς θα συνδεθεί ο κόσμος με αυτούς τους χώρους γιατί αυτή εδώ είναι η μεγαλύτερη πρόκληση που συναντά η χώρα μας στη σύγχρονη εποχή. Η δωρεά έγινε το 2006 για μια υποδομή την οποία έχουν ανάγκη η χώρα και οι πολίτες. Το ΙΣΝ έκανε τη δωρεά στους ανθρώπους, όχι στο κράτος».

Ενας λαός όπως οι Έλληνες, που βρίσκονται για τόσο πολλά χρόνια σε εθελούσιο πολιτιστικό λήθαργο, μπορεί να αλλάξει σιγά-σιγά; Δεν χρειάζεται έναν «βίαιο εκπολιτισμό»;

«Αν βγάλουμε τη λέξη “εκπολιτισμός” που παραπέμπει σε κάτι που έγινε βάρβαρα από τους Ευρωπαίους που πήγαν στη Αφρική, τότε πραγματικά στην ουσία αυτό που συμβαίνει είναι ότι το ΙΣΝ επιβάλλει να έχει η Αθήνα μια δημόσια βιβλιοθήκη. Το επιβάλλει με την έννοια ότι ως ένα διεθνές ίδρυμα βλέπει ανά τον κόσμο τι προσφέρει η ύπαρξη μιας τέτοιας βιβλιοθήκης και ξέρει ότι κατά βάθος και οι Έλληνες έχουν τις ίδιες ανάγκες και άρα αξίζουν αυτή την αντιμετώπιση. Αυτό δεν πιστεύω ότι θα γινόταν ποτέ από την ελληνική Πολιτεία».

Το ελληνικό κράτος γενικά εδώ και χρόνια αντιμετωπίζει τις πολιτιστικές ανάγκες των πολιτών μέσα από ένα αρνητικό πρίσμα και εν τέλει στέκεται διαρκώς απέναντί τους.

«Σωστά. Για παράδειγμα, η άποψη που λέει “ο Έλληνας δεν διαβάζει” είναι επιφανειακή διότι όπου υπάρχει υγιές περιβάλλον ο Έλληνας διαβάζει και μάλιστα πολύ. Απλά επειδή δεν δημιουργήσαμε αυτό το περιβάλλον, δεχόμαστε στατιστικά στοιχεία τα οποία μας αποπροσανατολίζουν. Όλοι πριν από χρόνια μου έλεγαν ότι οι Βεροιώτες δεν διαβάζουν και άρα δεν θα έπρεπε να ασχοληθώ με το project της βιβλιοθήκης εκεί».

Αρα τον Αθηναίο και γενικότερα τον Έλληνα δεν πρέπει να τον κρίνουμε ως αυτό που είναι τώρα αλλά ως αυτό που θέλει να γίνει;

«Ακριβώς. Να κρίνουμε τον πολίτη ως αυτό που μπορεί και θέλει να γίνει. Εννοώ

τον άνθρωπο και την αξιοπρέπειά του ως ατόμου και δεν με απασχολούν οι ομάδες και οι συντεχνίες, γιατί αυτές δεν συνδέονται με κάποια πραγματική ανάγκη, δεν είναι γνήσιες».

Γνήσιο είναι μόνο ό,τι συνδέεται με μια πραγματική ανάγκη; Αυτό το έργο που γίνεται εδώ το ονομάζετε γνήσιο;

«Ναι, γιατί αυτό το έργο γίνεται από ανθρώπους για ανθρώπους. Το Ίδρυμα δεν κάνει γενικά μια δωρεά, εδώ δημιουργούμε κάτι το οποίο θα μας φέρει ως πολίτες στους συγκεκριμένους τομείς από το πουθενά όπου είμαστε τώρα στα πιο προηγμένα επίπεδα παγκοσμίως».

Πάντα είναι κατάλληλη η στιγμή για να γίνει κάτι καλό.

«Κάποιοι λένε ότι είναι μια πολυτέλεια να κάνετε κάτι τέτοιο σε αυτή την κρίση. Όταν έγινε η δωρεά, φυσικά δεν είχε προβλεφθεί η κρίση, αλλά είναι πραγματικά απίστευτο ότι σε μια φάση όπου κανένας δεν ασχολιόταν και υπήρχε μια ευδαιμονία απίστευτης αμεριμνησίας κάποιοι κατάλαβαν ότι ο τόπος χρειάζεται πρωτίστως καλλιέργεια. Οι Έλληνες χρειάζονται καλλιέργεια».

Τις τελευταίες πολλές δεκαετίες μοιάζει ότι επιλέγαμε να ζήσουμε σε ένα από τα δύο άκρα: είτε στο ασήμαντο το οποίο το βαφτίσαμε «σπουδαίο» είτε μέσα σε κάποια μεγάλα και θολά οράματα. Ετσι όμως χάναμε τις καθημερινές πραγματικότητες που κάνουν έναν λαό να προχωρεί.

«Συμφωνώ. Αυτό που διακρίνει τις πραγματικά πλούσιες χώρες έχει να κάνει μόνο με το επίπεδο της εκπαίδευσης και της καλλιέργειας των πολιτών της. Η κατανάλωση δεν αποτελεί στοιχείο ευημερίας αφού ανά τους αιώνες φαίνεται ότι όλα τα έθνη περνούν φάσεις με δυνατότητα κατανάλωσης και μετά ξαφνικά αυτό σβήνει. Αρα αυτό που κάνει έναν λαό να προχωρεί πραγματικά και να αντιμετωπίζει τις δυσκολίες είναι μόνο η καλλιέργεια και η Παιδεία. Αλλωστε από την έλλειψη καλλιέργειας οι άνθρωποι οδηγούνται στα άκρα και όταν κάποιος πάει στο άκρο δεν είναι εύκολο μετά να τον νουθετήσεις. Τα άκρα συνδέονται μεταξύ τους από την έλλειψη καλλιέργειας».

Παλιά τα σπουδαία πράγματα τα έκαναν οι λαοί, μετά άρχισαν να τα κάνουν τα άτομα. Πιστεύετε ότι ήρθε ξανά η εποχή να γίνονται τα σπουδαία από τους πολλούς; Ιδανικά θα θέλατε να βάλετε σε διαδικασία επαφής με αυτό που συμβαίνει εδώ πέντε εκατομμύρια Αθηναίους.

«Αυτό ακριβώς. Το Κέντρο Επισκεπτών έγινε επειδή η πραγματικότητα μας οδήγησε να το δημιουργήσουμε και ενώ δεν ήταν στην αρχική πρόβλεψη. Για να πάει μπροστά αυτό το κέντρο ο κόσμος πρέπει να το χρησιμοποιήσει και ήρθε η ώρα να αρχίσει να βλέπει τον εαυτό του ως κομμάτι αυτού που δημιουργείται εδώ και να συνδέεται μαζί του από τώρα. Γι' αυτό φτιάχτηκε το Κέντρο Επισκεπτών, για να έρθουν σε επαφή οι πολίτες με το έργο και να μην το βλέπουν μόνο από τις εφημερίδες. Ταυτόχρονα έχουμε εξοκείλει και από τη σχέση που πρέπει να αποκτήσουν οι Έλληνες με τη φύση. Αυτό ακριβώς θέλει να διορθώσει η δημιουργία του Πάρκου εδώ».

Με αυτόν τον τρόπο προσέγγισης θα μπορέσει σιγά-σιγά να βγει από την ψυχή και το μυαλό του νέου Έλληνα η καχυποψία που έχει για όλα και να αρχίσει να προσεγγίζει τα πράγματα με μια αγνότητα και να τα κρίνει από το αποτέλεσμα.

«Αυτή ακριβώς είναι η δυσκολία. Αν συναντούσα δύο νέους εδώ απ' έξω, θα τους έλεγα “ελάτε στο Κέντρο Επισκεπτών που είναι ανοιχτό να σας δείξω τι γίνεται εδώ και τι μπορούμε να κάνουμε μαζί”».

Η κοινή γνώμη μέχρι ενός σημείου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη.

«Φυσικά, γιατί, αν ο κόσμος τα κάνει και τα κρίνει όλα καλά, γιατί φτάσαμε εδώ; Όταν όμως μπει σε ένα περιβάλλον υγιές, μπορεί να ανθήσουν οι δημιουργικές ιδέες και οι Έλληνες να μάθουν να πειραματίζονται. Αυτό που λείπει από τη χώρα μας είναι ο πειραματισμός. Δεν δέχονται οι Έλληνες να πειραματίζονται γιατί δεν τους έχουν μάθει πώς να αποτυγχάνουν, “δεν υπάρχει χρόνος να πειραματιστούμε γιατί δεν υπάρχει χρόνος να αποτύχουμε”. Αυτή θα είναι η μεγάλη αποτυχία μας στον 21ο αιώνα».

Αρα, εν ολίγοις, η σκέψη των κοινωνιών θα πρέπει να γίνει επιστημονική.

«Η εκπαίδευση θα πρέπει να είναι τέτοιου είδους: πιο πολύ πειραματισμός και συνεργασία. Ενα κλίμα στο οποίο θα έχεις την ευχέρεια να κάνεις τα πάντα. Να μαθαίνεις από την αποτυχία».

Ο Νίτσε στα «Κείμενα για την Ελλάδα» λέει ότι αν υπάρχει ο ιδανικός θάνατος, τότε τη στιγμή που συμβαίνει και πεθαίνει το παλιό θα σηκώνει κεφάλι το καινούργιο. Με δεδομένο ότι το παλιό στην Ελλάδα πρέπει να πεθάνει, θα θέλατε η γέννηση αυτού του χώρου εδώ να συνδυαστεί με τον θάνατο μιας παλιάς νοοτροπίας;

«Δυστυχώς δεν σχεδιάσαμε να πεθάνει το παλιό και να γεννηθεί το καινούργιο γιατί δεν σχεδιάζουμε τίποτε στην Ελλάδα. Επειδή η κρίση έχει απώλειες χωρίς γυρισμό, θα έλεγα ότι είναι λάθος να χαιρόμαστε με τα θετικά που θα φέρει η κρίση. Αν μπορούσαμε με έναν μαγικό τρόπο να επαναφέρουμε τους ανθρώπους που χάνουμε, θα έλεγα “ναι” στη θετική πλευρά της κρίσης. Και προ κρίσης όμως, όπου κυρίως βασίλευε η μετριότητα, χάνονταν καθημερινά και για πάντα πολλοί άξιοι, απλώς τότε δεν δίναμε και πολλή σημασία. Αυτό θα σταματήσει αναγκαστικά, και αυτό εννοούμε εμείς όταν λέμε ότι οι Έλληνες αξίζουν ένα

μέλλον και αυτό θα τους προσφέρουμε».

Αν ήταν έξω στην πύλη να βάλετε μία επιγραφή, μάλλον θα έγραφε: «Η ζωή περιέχει όσο μέλλον μπορείς να αντέξεις εσύ».

«Δεν ξέρω αν θα μπει αυτή η επιγραφή, αυτό όμως ακριβώς είναι το περιβάλλον που δημιουργούμε για να μπορέσουν οι πολίτες να βρουν τη θέση τους στον 21ο αιώνα. Παγκοσμίως υπάρχουν πλέον μόνο άνθρωποι που εφοδιάζονται με δεξιότητες και είναι ευέλικτοι να προσαρμόζονται στην παραγωγική διαδικασία».

Οι Έλληνες δεν πρέπει να έχουμε κόμπλεξ με ό,τι σύγχρονο φτιάχεται. Δεν σημαίνει ότι κάθε τόσο θα φτιάχνουμε Παρθενώνες.

«Το κάθε πράγμα πρέπει να αντικατοπτρίζει τις ανάγκες της εποχής του. Αυτό το έργο, με τη δυναμική που θα αποκτήσει, συνδέει εκπαίδευση πολιτών με καλλιέργεια, με τις δεξιότητες που πρέπει να έχουν οι Έλληνες και οι νέοι ειδικότερα. Είναι το μαξιλάρι του σύγχρονου πολιτισμού».

Πιστεύετε ότι έργα σαν αυτό μπορεί να επηρεάσουν και τη ματιά των μελλοντικών υπουργών Πολιτισμού προς τα πολιτιστικά πράγματα;

«Δεν με απασχολεί καθόλου ούτε με απασχόλησε ποτέ αν καταλάβαιναν τι κάνω, με ενδιέφερε μόνο να μη σταθούν εμπόδιο σε κάτι. Εχω τη σχέση που πρέπει να έχω με ένα σύστημα αλλά, αν δώσεις σε κάτι μεγαλύτερη αξία από αυτό που έχει, μετά μπορεί να καθορίσει και το πώς θα κινείσαι και τότε δεν θα κάνεις τίποτα».

Σε σχέση με αυτό το έργο είναι λογικό να έχετε ένα μεγάλο ψυχολογικό βάρος που πρέπει να διαχειριστείτε καθημερινά. Τι κάνετε γι' αυτό;

«Για να σηκώσω το ψυχολογικό βάρος αυτού του έργου διαβάζω τώρα περισσότερο από ποτέ στη ζωή μου. Σηκώνομαι τέσσερις η ώρα το πρωί και διαβάζω. Το πιστεύετε;».

Βιβλία που βοηθούν στη δουλειά ή λογοτεχνία;

«Κυρίως λογοτεχνία αλλά και γενικά. Αλλωστε από κάποιο βιβλίο δεν μπορείς ποτέ να μάθεις κάτι που δεν είσαι ήδη έτοιμος να το μάθεις. Γι' αυτό ακόμη και στο φαινομενικά πιο άχρηστο ανάγνωσμα μπορεί να βρεις κάτι πάρα πολύ χρήσιμο. Για εμένα με πολλούς τρόπους αυτό το έργο είναι σίγουρα μια πορεία προς την αυτογνωσία».

[Δείτε το βίντεο:](#)

Πηγή: <http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=541596>